

5-671

**Seemnepõldude tunnustamine
1931. a. ja tunnustatud seemnevili
tänavusel seemneturul**

R. Tamm

V

2.

B-671

Seemnepõldude tunnustamine 1931. a. ja tunnustatud seemnevilja tänavusel seemneturul

R. Tamm

Seemnepõldude tunnustamist on Eesti Sordiparanduse Selts toimetanud juba 10 aastat. Alul piirdus tunnustamine ainult Eesti Seemnevilja Ühisuse seemnekasvanduste kontrollimisega, millele 1923. a. alates liitus ka seemnevilja-näitusele ülesantud seemnepõldude tunnustamine. Sellest ajast pääle on seemnepõldude tunnustamine jäänud lähedasse ühendusse seemnevilja-näitustega. Seemnemüügi vahetalituse korraldamisega liikuvail seemnevilja-näitusil on seemnepõldude tunnustamine omandanud laiaulatusliku tähtsuse meie seemneturul. Tunnustatud seemnevilja ostuks saab Eesti Sordiparanduse Selts nüüd iga aasta seemneostu hooajal tellimisi. Tunnustamise andmeid nõuab ka Eesti Seemnevilja Ühisus seemet kokku ostes. Riigimõisad müüvad või vahetavad põllumeestele iga aasta suurel hulgal tunnustatud seemet ja möödunud aastal tegi sedasama ka ETK Sangaste rukkiga. Järgnev ülevaade teravilja seemnepõldude tunnustamisest tahab olla hõlbustuseks seemneostjaile soovitava sordi valikul seemnevilja-näituselt või lähema seemnekasvataja juurest.

Tunnustamisel hinnati seemnepõldu maksimaalselt 100 punktiga, kusjuures maksimaalselt hinnati sordi ehtsust, sordi ja liigi puhtust, umbrohust ja taimehaigustest vabaolekut igat 20 punktiga, põllu ühtlust 10 punktiga, loodetavat saaki, ruume ning masinaid igat 5 punktiga. Hindamise andmed, mis alljärgnevais tabeleis avaldatud, on omavahel võrreldavad ja annavad ülevaate põllu seisukorrast ning teataval määral ka seemne ja sordi väärtusest. Seemnepõldude seisukorda iseloomustada aitavad teataval määral ka juurelisatud seemnesaagid. Need arvud aga pole võrreldavad isekeskis sordi saagirohkuse iseloomustamiseks, sest kasvutingimused üksikute seemnekasvatajate juures on erinevad, mispärast ka seemnesaagid on väga kõikumad.

Tunnustatud on ainult meie oludele kohaseid sorte, mille omavaheliseks võrdluseks olgu tähelepanu juhitud „Agronoomias“ ja teistes põllutööajakirjades avaldatud artiklitele. Nagu tabelist näha pole tunnustatud sortide arv just suur — rukist 2 sorti. talinisu 5 sorti, suinisu 4 sorti, 2-tah. otra 7 sorti,

4-tah. otra 2 sorti, kaera 6 sorti, mis kõik kuuluvad võrdluskatsete andmeil soovitatavate sortide hulka.

Tunnustati rukist originaalist kuni IV. järelkülviini, isetolmlejad taimi kauem. Rukkil on sellepärast igal juhul juure lisatud ka järelkülvide arv. Ostjad peaksid kõige päält muretsema, kui mitte just originaale, siis vähemalt esimesi järelkülve, sest hinnavahet vanemate ja värskemate järelkülvide vahel meie seemneturul pole. Kuigi originaal-seemned kuluka sordiarenduse töö tõttu loomulikult peaksid olema kallimad järelkülvidest, siiski müüakse meie seemneturul kodumaal arendatud odra- ja kaerasortide originaalseemneid enamasti hariliku järelkülvi seemne hinnaga. Järelkülvist tunduvalt kallim on ainult rukki originaal-seeme, sest rukki sordiväärtus langeb ühes järelkülvide vanadusega.

	Tunnustatud			Tunnustamata		
	Põldude arv	Sortide arv	Pindala ha	Põldude arv	Sortide arv	Pindala ha
Talirukis	19	2	277,3	4	3	30,0
Talinisu	16	5	65,5	2	2	1,8
Suinisu	35	4	127,3	5	2	9,0
Oder	24	9	167,1	12	6	71,3
Kaer	25	6	161,0	2	2	18,0
Kaunvili	12	3	30,8	2	1	5,9
Söödajuurvili	9	3	19,0	—	—	—
Ristikhein	14	—	29,2	—	—	—
Kõrshein	46	—	69,5	15	—	14,7
Kokku	200		946,7	42		150,7

Tunnustatud seemnepõldude pindalade, hindamispunktide ja seemne-saakide kõrval on toodud ka seemnemüügi tagavarad iga seemnekasvataja kohta. Müügiks määratud tagavarade külviväärtus selgub hiljem seemnevilja-näitusel, sest suurem osa tunnustatud seemneviljadest võistleb tänavusel seemnevilja-näitusel. Möödunud suve ja sügise ilmastiku järele võib oletada, et kodumaal kasvatatud seemne külviväärtus tänavu ületab 10 a. keskmise. Selletõttu on igal põllumehel tänavu rahuldava külviväärtusega seeme omast käest, mispärast pole ette näha suuremaid oste teravilja seemneturul. Neid aga, kes harilikkudes oludes oleksid muretsenud saagirikkama sordi, sunnib rahapuudus läbi ajama vana seemnega. Kõike seda arvesse võttes peaks tunnustatud teravilja seemnetest piisama küllaldaselt seemneturu nõuete rahuldamiseks, välja arvatud suinisu-sordid, mille järele on ette näha suurenevat nõudmist, mille seemnetagavarad aga paljud seemnekasvatajad on müünud juba sügisel suurveskitele. Riigimõisate valitsuse poolt on tehtud riigimõisatele korraldus seemne vahetamiseks põllumeestele. Vahetatakse hollandi kaalu alusel kg vastu kaera- ja odra-sortide vanemaid järelkülve. Sel teel avaneb igal põllumehel võimalus seemne uuendamiseks ka tänavu ilma otsekoheste rahaliste kuludeta. Vahetamisel nõutagu Eesti Sordiparanduse Seltsi poolt tunnustatud seemet, mis on sordipuhas ja mida leidub riigimõisates võrdlemisi suurel hulgal.

Üldse oli Eesti Sordiparanduse Seltsi poolt tunnustamisel 1931. a. 1097,4 ha. Sellest langes välja mõnesugustel põhjustel 150,7 ha, kuna tunnustati 946,7 ha. Siia hulka pole arvatud aiaviljad, sest viimaste seemnekasvatuse pindalast puudub järjekindel ülevaade, olgugi et mõnede liikide pindala ulatub mõne ha-ni. Arvustikust on jäänud välja ka köömnepõllud, 1 väiksem lina ja valgemesiku põld, kokku 1,7 ha.

Tunnustamas käidi 57 majapidamises, üle vaadati 242 mitmesugust seemnepõldu, millest vastuvõetavaks osutusid 200, välja jäid 42 põldu.

Üksikuid sorte ja liike tunnustati ja seemet neist on müügil järgmiselt:

	Põldude arv	Pindala ha	Seemet müügis kg		Põldude arv	Pindala ha	Seemet müügis kg
Rukis, Sangaste	18	275,8	6400	Kaer Kuldvihm	1	7,4	7000
Jõgeva Petkus	1	1,5	700	Võit	2	20,0	14600
Talinisu Sangaste	8	31,4	6245	Dr. Eisenschmidt I	1	17,6	15000
Villa	3	17,9	11000	Hernes Concordia	3	2,2	3200
Svea	2	8,2	1300	Soolo	7	16,1	4400
Kuusiku nr. 75	2	7,0	4050	Pelusk	1	12,0	—
Ümarik	1	1,0	800	Põlduba	1	0,5	500
Suinisu Diamant	19	55,4	28300	Söödanaeris Östersundom	4	6,3	994
Rubiin	11	56,4	9278	peet Eckendorfi kol.	3	10,1	9400
Janetzki varane	3	13,0	1500	porgand Champion	2	2,6	100
Kitchener	2	2,6	3000	Punane ristikhein hiline	9	17,2	1480
Kahetah. oder Jõgeva nr 453	5	18,4	21000	Rootsi ristikhein	5	12,0	1542
" " Jõgeva nr 492	1	3,0	7000	Timut	9	13,5	4573
" " Kuld	5	44,3	6000	Pärisaruhein	14	25,6	11433
" " Danubia	5	24,4	13140	Kerahein	5	9,9	1400
" " Primus	1	8,0	10000	Aasarebasesaba	3	6,1	927
" " Hanna	2	16,0	6250	Aasnurmik	3	5,5	1724
" " Kohalik	1	12,0	17000	Hiline nurmik	3	2,5	162
Neljatah. oder Rathlefi	3	22,5	21000	Punane aruhein	2	1,3	80
" " Kohalik	1	18,5	18000	Ohtetu luste	4	3,0	350
Kaer Kehra Saagirikas	9	39,7	6100	Kastehein	1	0,7	188
" Kehra Varane	8	60,4	29280	Inglise raihein	1	0,7	550
" Kehra Tangu	4	15,9	2750	Beckmannia	1	0,7	225

Rukis.

Teraviljadest kõige rohkem on tunnustatud rukist — 277,3 ha 17 seemnekasvatava juures, sellest ainult 1,5 ha on Jõgeva Petkus, muu kõik on Sangaste rukis, millest originaali 27 ha, I. järelkülvi 63 ha, II. — 31,2 ha, III — 101,1 ha ja IV. järelkülvi 53,5 ha. Sangaste rukki hoogsale levimisele on aidanud kaasa riigimõisad, kes seda rukist suuremal hulgal ise kasvatavad ja ka talupidajatele seemneks vahetavad kohaliku rukki vastu. Tunnustamata jäi 24 ha Šampanja rukist, mis oli jõudnud juba V-da järelkülvi. Samuti jäi tunnustamata 1 suurem Sangaste rukki põld, mille sort ei osutunud tüübiliseks. Kogusummas jäi rukist tunnustamata 30 ha.

Sügav lumi möödunud kevadel edendas lumiseene (*Calonectria graminicola*) levimist, mille tõttu kogu maal oli rukki saak väiksem eelmisest aastast. Rohkem kannatasid orased Lõuna-Eestis kui Põhja-Eestis. Lumiseene

hävitusetöö tõttu tuli näit. V.-Antsla riigimõisas kevadel koguni ümber kün-
da 11 ha rukkipoõldu, kuhu asemele külitati Rubiin nisu. Kohati oli ka sügisel
vihmade tõttu külv hilinenud, mis talvekahjusid aina suurendas. Saagi lan-
gus kuni 50% ja enam möödunud a. saagist oli seemnekasvatatajate juures tänavu
sagedane nähe. Rukki kõrrenõgi (*Urocystis occulta*) esines harva või kohati
keskmiselt. Selle vastu esines aga tänavu kohati väga rohkesti kõrre-roostet
(*Puccinia graminis*), seda aga tunnustamisel arvesse ei võetud kui seemne
kaudu mitte levivat haigust.

	Põllu suurus ha	Põllu hindamise punkte	Seemne saak kg ha-lt	Seemne müügi tagavara
Sangaste orig. Krahv Fr Berg, Sangaste	27,0	92	—	—
Sangaste I järelkv. C.Kalm, Kuiksilla "	0,5	96	1920	800
Sangaste I " E. S. Ü. Luunja seemnek.	44,5	98	2057	3000
Sangaste I " Jänedal põllutöökoos	18,0	98	1442	—
Sangaste II " V. Antsla riigimõisa	19,5	90	1525	—
Sangaste II " Arkna põllutöökoos	4,8	88	1644	1000
Sangaste II " Kehra riigimõisa	6,9	89	1420	—
Sangaste III " Kuusiku "	30,0	85	1100	—
Sangaste III " Sõmerpalu "	15,3	87	995	—
Sangaste III " Polli "	11,0	90	1500	—
Sangaste III " Väimela põllutöökoos	17,8	89	920	—
Sangaste III " Helme riigimõisa	14,0	90	1615	—
Sangaste III " Kuremaa "	13,0	90	1417	—
Sangaste IV " Kehtna "	37,0	90	1000	—
Sangaste IV " E.S.Ü. Jõgeva seemnek.	11,0	95	2150	1600
Sangaste IV " V. Muna, Teedla	5,5	83	500	—
Jõgeva Petkus II järelk. J. Zirk Viina- pruuli, Tartu m.	1,5	90	1100	700
Kokku	277,3		1411	7100

Parimateks rukkipoõldudeks osutusid tänavu Sangaste rukki põllud Luun-
jas 44,5 ha ja Jänedal 18 ha, mõlemad I. järelkülvid ja hinnatud põllul 98
punktiga. Keskmise Sangaste rukki saak 1931. a. oli 15 seemnekasvatataja juu-
res 246,8 ha kohta 1412 kg ha-lt¹⁾; möödunud aastal 9 seemnekasvatataja
juures 170 ha kohta 2004 kg ha-lt. Suurima seemnesaagi andis Sangaste
rukki IV. järelkülv Jõgeva seemnekasvatanduses 2150 kg ha-lt; möödunud
aastal Luunja Sangaste rukki I. järelkülv 3340 kg ha-lt. Kohati aga oli rukki
saak alla 1000 kg ha-lt. Üleriigiline keskmine rukkisaak oli 1931. a. Statis-
tika Keskbüroo andmeil 1027 kg (1930. a. 1521 kg) ha kohta.

Võrreldes rukki pindalaga on rukki müügi tagavarad praegu õige väi-
kesed. Osa rukist müüdi seemneks juba sügisel ja mis üle jäi müüdi riigile,
nagu seda on teinud ka paljud suurmaapidajad, sest seemnerukis on meil
samam hinnas kui riigi poolt ostetav tarberukis. Suurel hulgal vahetasid ru-
kist põllumeestele seemneks riigimõisad, mõned neist kogu oma tagavarad —
nii V.-Antsla 22000 kg, Helme 21000 kg, Sõmerpalu 8500 kg, Polli 6000 kg,

1) Kõik keskmised seemnesaagid käesolevas artiklis on arvestatud proportsionaalselt
pindaladele.

Kehra 4000 kg. Selletõttu pole paljudes riigimõisates Sangaste rukist enam müüa, kuigi neil olid suured tunnustatud Sangaste rukki seemnepõllud. Jäeneda põllutöökeskkool on oma Sangaste rukki I. järelkülvi münud riigile, Luunjal on aga oma Sangaste rukki I. järelkülvist praegu müügiks ainult 3000 kg. Müüdnud on ka kõik originaal-seeme Sangaste mõisas.

Tunnustatud seemnerukist pakuvad seemnekasvatajak praegu müügiks ainult 7100 kg. Olemasolevast tagavarast kahtlemata ei jätku sügiseseks nõudmiste rahuldamiseks, vaid tuleb lootma jääda jällegi uudserukkile.

Talini su.

Talini su on tunnustatud 65,5 ha 16 seemnekasvataja juures, tunnustamata jäi ainult 1,8 ha nõrga sordi- ja liigipuhtuse pärast. Kõige rohkem on tunnustatud Sangaste nisu 31,4 ha 8 seemnekasvataja juures. Sangastele järgneb Villa 17,9 ha 3 majapidamises ja Svea nisu 8,2 ha 2 majapidamises. Esimest korda tuli tunnustamisele Kuusiku nisu nr. 75, mis Riigi Põllutöökatsejaama poolt välja lastud Põhja-Eesti jaoks.

	Põllu suurus ha	Põllu hindamise punkte	Seemne saak kg ha-lt	Müügi tagavara
Sangaste, ESÜ Luunja seemnekasv.	5,2	92	3062	—
Sangaste, ESÜ Jõgeva "	12,6	93	2270	2000
Sangaste, Kehtna rgm.	4,0	90	896	—
Sangaste, Kuremaa rgm.	3,0	90	1945	—
Sangaste, Tähtvere "	2,5	87	2700	1000
Sangaste, Polli "	2,6	93	2188	3000
Sangaste, K. Asmer, Peetri, Narva	1,3	94	1950	—
Sangaste, J. Ruuben, Hageri	0,2	86	2500	245
Villa, E. S. Ü. Jõgeva seemnekasv.	3,0	93	2400	—
Villa, E. S. Ü. Putkaste "	9,0	88	1162	8000
Villa, E. S. Ü. Sandla "	5,9	79	820	3000
Svea, II Arkna põllutöökool	6,0	90	2530	1300
Svea, E. S. Ü. Luunja seemnekasv.	2,2	90	2445	—
Kuusiku 75 orig., Kuusiku rgm.	6,5	95	1500	3000
Kuusiku 75 „ Riigi Põllutöökatsejaam	0,5	99	2100	1050
Ümarik orig., A. Hunnius, Habaja	1,0	92	1640	800
Kokku	65,5		1907	23395

Ka talini su on kohati talve all kõvasti kannatanud, kuid üldiselt mitte sel määral kui rukis, seetõttu on ka talini su-saagid tunduvalt paremad rukkist. Haigusi, nisu lendnõigipääd (*Ustilago tritici*) ja kõva nõigipääd (*Tilletia tritici*), esines talini sul väga harva.

Keskmine talini su seemnesaak oli 16 majap. 65,5 ha-lt 1907 kg pro ha; eelmise a. näituse nimekirja järele 4 majap. 29,7 ha-lt 1927 kg ha-lt, kusjuures suurima seemnesaagi 1931. a. andis Sangaste nisu Luunjas — 3062 kg ha-lt, eelmisel a. Svea nisu Luunjas 3325 kg ha-lt. Üleriigiline keskmine talini su saak 1931. a. oli 1225 kg ha, 1930. a. — 1451 kg ha. Suuremad müügi tagavarad leiduvad veel ainult saartel, kust halbade veoolude tõttu pole saadud nisu veel realiseerida. Mandril on paljud suurseemnekasvatajak

oma talinisu tagavarad juba ammuigi suurveskitele ära müünud, sest sügisel puudus suurem nõudmine talinisu-seemne järele, mille tõttu sordinisu läks vagunite viisi suurveskitele. Tunnustatud talinisu-seemet pakutakse praegu müügiks 23395 kg.

Suinisu.

Suinisu tunnustati 127,3 ha 29 majapidamises (35 põldu). Tunnustamata jäi 5 majapidamises kokku 9 ha enamasti võõraste liikide sisaldavuse tõttu ja ühel juhul ka nisu kinnise nõgipää (*Tilletia tritici*) tõttu. Üldiselt aga oli nisu-nõgipääd tänavu vähe. Kõige sagedamini on tunnustatud Diamant nisu 17 majapidamises 55,3 ha, mis valdavalt III. või IV. järelkülvid. Ligikaudu on samapalju tunnustatud ka Rubiin nisu — 56,4 ha 10 majapidamises, samuti III. ja IV. järelkülvid. Rubiinile järgneb Janetzki Varane nisu 13 ha 3 seemnekasvataja juures. Esimest korda tuli tänavu tunnustamisele Kitchener nisu II. järelkülv sordivõrdluskatseiks tellitud originaal-seemnest. Kitchener nisu on meil juba kauemat aega sordivõrdluskatsetes enamasti

	Põllu suurus ha	Põllu hindam. punkte	Seemne saak kg ha-lt	Seemet müügiks kg
Rubiin III järelklv., E.S.Ü. Jõgeva smnksv.	3,2	92	2063	—
Rubiin III „ V.-Antsla rgm.	11,0	87	1775	—
Rubiin III „ Säreveere „	4,5	92	1671	5000
Rubiin III „ K. Timberg, Lihula	7,6	84	—	—
Rubiin IV „ A. Hunnius, Habaja	15,0	97	1800	3000
Rubiin, Kurema rgm.	12,0	82	1567	—
Rubiin, K. Müllerhof, Rakke	1,0	86	2280	450
Rubiin, J. Ruuben, Hageri	0,5	89	1600	328
Rubiin, A. Kool, Aakre	0,5	87	1200	500
Rubiin, J. Koch, Elva	1,1	87	—	—
Diamant III järelklv. Tähtvere rgm.	5,0	92	2155	2500
Diamant III „ Polli „	4,5	94	1971	5000
Diamant III „ Huuksi „	3,5	88	1980	3000
Diamant III „ Sõmerpalu „	3,0	90	1452	2500
Diamant III „ V. Muna Teedla	3,7	93	900	—
Diamant IV „ E.S.Ü. Luunja seemnksv.	7,8	96	2128	2000
Diamant IV „ E.S.Ü. Sandla „	12,4	88	1100	8000
Diamant IV „ Arkna põllutöökool	4,2	86	1770	1000
Diamant IV „ P. Vohla, Luunja	4,0	90	2290	2000
Diamant IV „ Jänedä põllutöökool	2,0	95	1930	—
Diamant IV „ J. Rimmelg, Laius-Tähkv.	1,0	90	1500	—
Diamant, Jõgeva Sordikasvandus	1,5	90	1575	1500
Diamant, K. Tamm, Hageri	1,0	92	2751	300
Diamant, Riigi Põllutöö-katsejaam, Kuusiku	0,7	93	2100	—
Diamant, Väimela põllutöökool	0,4	94	1285	—
Diamant, H. Kolluk, Jõgeva	0,4	89	2276	500
Diamant, Elm. Laur, Võnnu	0,2	85	1250	—
Janetzki Varane, G. Grünwaldti pärijad, Triigi	4,0	97	2400	—
Janetzki Varane, V. Harpe, Äntu	5,0	97	2785	—
Janetzki Varane, C. Rennenkampff, Vao	4,0	90	1620	1500
Kitchener II järelklv. E.S.Ü. Jõgeva seemnksv.	1,1	95	2650	1000
Kitchener II „ J. Zirk, Viinapruuli, Tartu	1,5	95	2000	2000
Kokku	127,3		1802	42078

esimesel kohal olnud, mispärast sellele sordile võib ennustada sama kiiret levikut kui Rubiinile ja Diamandile enne teda. Suinisu andis 30 seemnekasvataja juures kokku 118,6 ha-lt keskmiselt ha kohta 1802 kg, eelmisel aastal näituse nimekirja järele 12 majap. 74,2 ha-lt 1648 kg ha kohta. Üleriigiline keskmine saak 1931. a. oli 1150 kg ha, 1930 — 1057 kg ha. Suurima seemnesaagi andis Janetzki Varane suinisu V. Harpe juures Äntus — 2785 kg ha-lt, eelmisel aastal Diamant Luunja seemnekasvanduses 2496 kg ha-lt.

Rukki kõrval on nisu taimeks, millele teravilja kaitse võimaldab tasuvaid hindu ja mille pindala selle tõttu järjest suureneb. Ka on nisu kaubaks, millest praegu suurveskite kaudu kergesti lahti saab. Kahtlemata suureneb suinisu pindala ka tuleval aastal ja seeme selleks tuleb osta. Seemet uuendama peavad ka paljud nisukasvatajad, kelle kohalik nisu on väikese saagiga või kasvatamisel odraga ja kaeraga segi läinud. See kõik laseb ennustada suurenevat nõudmist suinisu-sortide järele. Paljud meie suurseemnekasvatajaist on aga oma tunnustatud sordinisust suured partiid juba veskitele müünud, sest hinna vahe seemnenisu ja I. sordi sööginisu vahel polnud möödunud aastal küllalt suur selleks, et oleks tasunud nisu hoida kevadeni. Juba möödunud kevadel tuli suinisu sortidest seemnevilja-näitusel puudus. Praegu on tunnustatud suinisu sortide seemet müügiks 42078 kg, sellest kõige rohkem Diamant nisu 28300 kg, Rubiini 9278 kg, ja Kitcheneri 3000 kg. Möödunud aastal pakuti seemnevilja-näitusel suinisu-sortide seemet müügiks 35895 kg, seeme aga müüdi näitusel läbi juba märtsikuus enne näituse lõppu. Kuna tänava suinisu pindala kahtlemata veelgi suureneb, on ka tänava ette näha puudust suinisu sortidest, sellepärast tuleks idellimised seemnekasvatajatele sisse anda juba aegsasti, et tunnustatud seemnenisu ei müüduks rahapuudusel suurveskitele.

Oder.

Möödunud aasta oli erakorraliselt rikas nõgipää poolest. Odra kinnist ja lahtist nõgipääd oli kohati nii palju, nagu seda ainult harva näha võib. Üldiselt näis nõgipääde all rohkem kannatavat neljatahuline oder. Tunnustamisel oli üldse 238,4 ha otra, millest osutus nõgipää tõttu vastuvõtmatuks 71,3 ha ehk 36 põllust 12 põldu. Neljatahulist otra langes välja umbes 50% kogupindalast — 79,7 hektarist 38,7 ha ehk 10 põllust 6 põldu. Kahetaahulist otra jäi tunnustamata umb. 20% — 158,7 ha-st 32,6 ha ehk 26 põllust 6 põldu. Seesugusel hulgal esines nõgipääd 4-tah. odras veel ainult 1928. a., kus 157 ha-st maaodrast jäi nõgipää tõttu tunnustamata 92 ha, seega 61%. Nõgipää tõttu jäi tunnustamata 1931. a. kõik Jõgeva maaoder nr. 19, kokku 25,7 ha nelja seemnekasvataja juures, kuigi põllud olid muidu ilusad ja seemnesaak mõnelt põllult osutus hiljem üle 2000 kg ha-lt. Kuldotra jäi samal põhjusel välja 21,1 ha. Eriti rohkesti kannatasid nõgipääde all need põllud, mis olid külitud seemnest, kus juba aasta-aastalt tunnustamisel ikka oli märgatud nõgipääd, olgugi vähesel arvul. Need põllud aga, mis olid varemalt puhtad nõgipääst, olid puhtad ka tänava ja puhtad olid ka nende paljundused teiste seemnekasvatajate juures. Selge näide sellest,

kuivõrt hädaohtlik on osta nõgipääkahtlast seemet. Seepärast ostetagu odraseemet tänavu väljast suurima ettevaatusega, et mitte kaasa tuua nõgipää-haigust kalli raha eest. Juures-

		Põllu suu- rus ha	Põllu hindamis- punkti	Seemne aak kg ha-lt	Seemet müüa kg.
Kahetah. oder	Jõgeva nr. 453 orig. E. S. Ü. Jõgeva	15,3	88	1800	16000
" "	Jõgeva nr. 453 " E. S. Ü. Luunja	2,5	93	2352	4000
" "	Jõgeva nr. 453 " Kehra filiaal	0,6	92	1570	1000
" "	Jõgeva nr. 492 " E. S. Ü. Putkaste	3,0	86	2563	7000
" "	Kuld III järelkv. Arkna Põllutöök.	4,8	83	1430	3000
" "	Kuld III " W Harpe Äntu	6,0	88	2785	1500
" "	Kuld III " P. Wohla Luunja	1,0	91	2600	1000
" "	Kuld III " K. Tamm Hageri	0,5	91	1638	500
" "	Kuld K. Timberg Lihula	32,0	87		
" "	Danubia A. Hunnius Habaja	15,0	88	1638	10000
" "	Danubia G. Grünevaldi p. Triigi	6,0	92	2160	—
" "	Danubia Riigi Põllut.-Katsej.	1,2	92	2200	2500
" "	Danubia Kuusiku rgm.	1,8	90	1900	—
" "	Danubia Jõgeva S. Kehra filiaal	0,4	95	1975	640
" "	Primus E. S. Ü. Jõgeva seemnekv.	8,0	91	1732	10000
" "	Hanna E. S. Ü. Sandla "	14,5	88	1577	6250
" "	Hanna C. Rennenkampff Vao	1,5	88	2240	—
" "	Kohalik E. S. Ü. Putkaste	12,0	84	1560	17000
Neljatah. oder	Rathlefi A. Hunnius Habaja	15,0	90	1638	20000
" "	Rathlefi Jõgeva Sordikasvand.	3,2	93	2056	1000
" "	Rathlefi J. Stahl Ilmatsalu	4,3	85	2093	—
" "	Kohalik E. S. Ü. Luunja smnkv.	18,5	87	1972	18000
	Kokku	167,1		1879	119390

olevas tunnustamise tabelis on tunnustatud odrad kõik kas nõgipääst täiesti vabad või sisaldavad seda ainult lubataval määral. Kuna ka tunnustatud odra seemne müügitagavara etteaimatava nõudmise kohaselt on küllaldane, seepärast ärgu ostetagu haigusekahtlast otra. Seemnekasvatajad aga oma renomee pärast juba ärgu müügu ega vahetagu seemneks nõgipää tõttu tunnustamata jäänud otra. Kui aga tahetakse alal hoida olemasolevat sorti, siis peitsitagu kõik seeme nõuete kohaselt¹⁾. Möödunud suvel oli küllalt juhuseid, kus ka peitsitud seemnest külitud põllud tulid jätta tunnustamata nõgipää rohkuse tõttu, sest seeme oli peitsitud fusarioliga. Nõgipääd leidis tänavu samuti ka harilikkudel talu põldudel, kuigi ei puudunud ka täiesti puhtaid põlde, nagu möödasõidul märgata võis. Need, kelle oder kannatas nõgipää all, peaksid kindlasti juba aegsasti mõtlema seemne uuendamisele, sest nagu juba eelpool nägime, on nõgipää seemnega edasikantav haigus. Tunnustatud nõgipää-puhast otra 1931. a. oli 167,1 ha, millest kõige rohkem oli Kuldotra — 44,3 ha. Kuldodrale järgnes Danubia 24,4 ha ja teisi sorte vähemal määral. Suuremal arvul oli tänavu juba tunnustamisel ka kodumaalisi odrasorte, millest Kuldodraga võistlevat Jõgeva 453 tunnustati üksi Jõgeva ja Luunja seemnekasvandustes 17,8 ha.

1). Vt. „Põllumehe Taskukalender-käsiraamat“ 1932.

Keskmine odrasaak oli tunnustatud seemnepõldudel 21 majapidamises kokku 145,6 ha-lt 1879 kg ha kohta, eelmisel aastal näituse nimekirja järele 11 majap. 72,8 ha-lt 1798 kg ha kohta. Üleriigiline keskmine odrasaak oli 1931. a. Stat. Keskbüroo andmeil 1142 kg ha-lt ja 1930. a. 1148 kg. Tunnustatud puhtasordilise odra müügi tagavarad on tänava meie seemneturul suuremad kui ühelgi teisel teraviljal. Seemnekasvatavate poolt läheb otra tänava müügiks 119390 kg, sellest kahetahulist otra 80390 kg, neljatah. otra 39000 kg. Suuremad partiid on müügiks Jõgeva 453 ja Rathlefi otra, kummagit 21000 kg.

K a e r.

Kaera sorte oli tunnustatud 161 ha. Valitsevateks sortideks on saanud Jõgeva Sordikasvanduse Kehra filiaalilist mõne aasta eest välja lastud Kehra kaerad, mida riigimõisad paljundavad ja hoogsalt levitavad põllumeestele, seemet vahetades. Nii on tunnustatud Kehra Varast kaera üksinda üle 60 ha ja seemet pakutakse müügiks või vahetuseks 29280 kg. Kehra Varasele järgneb Kehra Saagirikas 39,7 ha, Võit 20 ha. Võit-kaera müügita-gavara on 14600 kg, mis läheb müügile päämiselt Luunja seemnekasvandusest. Dr. Eisenschmidti lipukaera on tunnustatud ainult Luunja seemnekasvanduses 17,6 ha — 15000 kg müügita-gavaraga. Üldse on tunnustatud kaerasortide seemet müügil tänavusel seemneturul 74730 kg.

Keskmine kaeraseemne saak oli 21 seemnekasvatava juures 151,4 ha-lt 1543 kg ha kohta, viimase näituse nimekirja järele 1930. a. 16 majapida-

	Põllu suurus ha	Põllu hindamise punkte	Seemne saak kg ha-lt	Seemet müüa kg
Kehra Saagirikas orig. Kehra filiaal	1,4	96	1500	1100
Kehra Saagirikas „ Kehra rgm.	10,5	95	961	4000
Kehra Saagirikas I. järelklv. Polli rgm.	7,5	94	1400	—
Kehra Saagirikas II „ Kuusiku rgm.	17,4	89	1000	—
Kehra Saagirikas II „ K. Tamm Hageri	1,5	93	1769	1000
Kehra Saagirikas E. Laur Võnnu	0,3	95	2350	—
Kehra Saagirikas Kivisikk Elva	1,1	81	—	—
Kehra Varane orig. Kehra filiaal	1,2	96	1140	1780
Kehra Varane „ Vaeküla rgm.	3,7	95	1550	3000
Kehra Varane II järelklv. Tähtvere rgm.	18,5	90	1600	10000
Kehra Varane II „ Kuremaa „	10,0	94	1595	—
Kehra Varane V.-Antsla rgm.	14,0	93	1865	10000
Kehra Varane Sõmerpalu „	10,5	87	1290	4000
Kehra Varane J. Koch Elva	1,5	86	—	—
Kehra Varane J. Kool Aakre	1,0	88	1600	500
Kehra Tangukaer orig. Kehra filiaal	0,6	96	1355	750
Kehra Tangu orig. Kehtna rgm.	5,3	94	1312	2000
Kehra Tangu I jrlklv. Kehtna rgm.	9,0	87	1004	—
Kehra Tangu II „ Särevere rgm.	1,0	93	2146	—
Kuldvihm III jrlklv. E. S. Ü. Luunja seemneksv.	7,4	97	2140	7000
Võit III jrlklv. E. S. Ü. Luunja seemneksv.	13,4	97	2140	13000
Võit III „ E. S. Ü. Sandla „	6,6	89	1000	1600
Eisenschmidti lipuk. E. S. Ü. Luunja „	17,6	92	1888	15000
Kokku	161,0		1543	74730

mises 94,6 ha-lt 1765 kg ha kohta. Üleriigiline keskmine saak 1931. a. oli 1105 kg ha-lt, 1930. a. 1059 kg.

Üldse oli kaerasorte tunnustamisel 179 ha. Mõnesuguseil põhjusil jäi tunnustamata 18 ha, sellest 7 ha Jõgeva Roostekindlamat kaera lendava nõgipää tõttu. Üldiselt esines sordikaeral lendavat nõgipääd vähe, Vene kaeras aga väga palju. Sordikontrollis ühel seemneks müüdnud Vene kaub. esituse kaeraga külitud kontrollilapil võisin lugeda 12 nõgipääd 1 ruutmeetri kohta. Ka endistel aastatel on Vene kaera hulgas märgata olnud palju nõgipääd, seepärast ärgu ostetagu Vene kaera seemneks. Meil jätkub seemneks küllaldaselt kodumaa kaera ja tunnustatud kaerasorte seemnekasvatajate juurest, mida riigimõisad päälegi vahetavad põllumeestele puud puuda vastu. Tuleb ainult tellimistega rutata, et sordikaera ei söödetaks enne karjale.

Heinaseemnepõllud.

Kui teravilja alal tunnustatud seemnepõllud moodustavad ainult väikese osa üldisest teravilja külviseemne pindalast, siis kõrsheineseemnekasvatuse alal on seisukord vastupidine. Kõigist praegu teadaolevaist kõrsheina seemnepõldudest kuulub tunnustamisele 91%. Sääljuures tunnustatud seeme täidab juba meie seemneturu tarviduse paljude liikide alal. Tunnustati ainult reaskülvis ümmarguselt 70 ha, millelt läheb mitmesugust kõrsheinaseemet müügile kogusummas 21612 kg. Tunnustamata jäänute hulka — ümmarg. 15 ha — on arvatud ka need seemnepõllud, mis 1931 a. seemet üldse ei annud: paelrohi, mõnel juhul ka kerahein ja punane aruhein, või mille seeme meie seemneturu jaoks arvesse ei tule, nagu Soome jaoks eri lepingu alusel paljundatud Tammisto aruheina ja keraheina paljundusepõllud.

Kõrsheina seemnekasvatus on osutunud meil üheks riisikokindlamaks kultuuriks üldse. Ka 1931. a. ilmastik oli soodus kõrsheina seemnekasvatusele, mille tõttu korralikult ja nõuetekohaselt rajatud seemnepõldudelt saadi väga häa saak. Ainult kerahein kannatas kevadiste öökülmade all ja seemnesaak jäi väikeseks.

Timuti seemnepõlde tunnustati 13,45 ha reaskülvis, mis oli päämiselt Jõgeva timut 54. Tunnustatud timutiseemne müügitagavarad on 4573 kg, mis on umbes 3—5% meie timutiseemne tavalisest sisseveost. Seega jäävad meil veel avarad võimalused timuti-seemnekasvatamiseks kodumaal. Timuti-seemnekasvatus reaskülvis aga on hoogu võtmas. Ka tänava külitu juure uusi seemnepõlde, mis pärast võime loota, et juba varsti vabaneme timutiseemne sisseveo vajadusest. Suurem osa tunnustatud timutiseemnest on Jõgeva 54 — 4111 kg, millest 3811 kg läheb müügile E. S. Ü. Jõgeva Seemnekasvandusest. Jõgeva Seemnekasvandus on meie suurimaks timuti seemnekasvatajaks ja saadab üldse timutiseemet müügile 4173 kg 11,5 hektarilt. Keskmine timuti seemnesaak kõigilt tunnustatud seemnepõldudelt oli 1931. a. 346 kg ha kohta, kusjuures seemnepõllud olid külitud 1924.—1930. aastani. Suurima seemnesaagi — 546 kg — andis Jõgeva timut 54 Jõgeva Seemnekasvanduses. Sääljuures on timutiseemne külviväärtus reaskülvides

Heinaseemnepõllud.

	Põllu suurus ha	Põllu hindam. punkte	Seeme saak kg ha-lt	Seemet müügiüks kg
Hiline punane ristik E. S. Ü. Sandla seemnek.	1,5	88	283	120
" " " E. S. Ü. Putkaste seemnek.	3,0		196	588
" " " P. Margus, Valguta	2,0	91	354	672
" " " V. Muna, Teedla	5,6	95		
" " " Polli rgm	1,8		400	—
" " " Kuusiku rgm	2,0	95	160	—
" " " J. Ernesaks, Lagedi	1,0	97	200	100
" " " K. Tamm, Hageri	0,3		80	—
Rootsi ristik E. S. Ü. Sandla	2,5	94	154	308
" " E. S. Ü. Putkaste	3,0	88	218	654
" " Kehra rgm	4,7		105	200
" " P. Margus, Valguta	1,5	90	233	330
" " J. Ruuben, Hageri	0,3	94	320	50
Timut Jõgeva 54 E. S. Ü. Jõgeva 1926. a. klv.	2,04	96	341	} 3811
" " " " 1927. " "	3,00	94	319	
" " " " 1928. " "	2,00	99	289	
" " " " 1929. " "	2,97	99	546	
Timut Jõgeva 54 Kehra rgm, 1930. a. klv.	1,00	94	400	100
" " Jõgeva 54 K. Tamm, Hageri 1930. a. klv.	0,43	93	520	150
" " Jõgeva 54 Arkna põllutk. 1930. a. klv.	0,20	94	350	50
" " Primus E. S. Ü. Jõgeva 1924. a. klv.	1,48	85	245	362
" " Üleajutamist kannatav K. Mensenkampff 1924. a. klv.	0,33	93	326	100
Päris aruhein Lyngby E. S. Ü. Luunja seemnek. 1927. a. klv.	6,69	96	483	} 7800
" " " " 1930. " "	4,65	98	1249	
" " Lyngby E. S. Ü. Putkaste 1928/29. a. klv.	8,17	88	295	2275
" " Lyngby Kehra rgm. 1930. a. klv.	0,35	98	337	—
" " Svalöfi E. S. Ü. Jõgeva smk. 1924. a. klv.	1,30	94	142	185
" " Jõgeva 47 E. S. Ü. Jõgeva smk. 1926. a. klv.	0,45	93	129	} 613
" " " " 1928. " "	0,74	99	243	
" " " " 1929. " "	1,48	94	318	
" " Jõgeva 47 K. Tamm, Hageri 1930. a. klv.	0,14	94	570	40
" " Puiatu K. Mensenkampff 1929. a. klv.	0,66	88	462	220
" " teadmata Helme rgm. 1930. a. klv.	0,40	98	1050	200
" " Riigi põllutöökatsejaam 1929. a. klv.	0,50	97	450	—
" " E. Laur, Mäksa 1930. a. klv.	0,15	92	964	100
Kerahein Skandia E. S. Ü. Luunja smnk. 1927. a. klv.	2,23	93	161	360
" " Skandia E. S. Ü. Jõgeva " 1924. " "	1,48	92	50	74
" " Skandia E. S. Ü. Putkaste seemnek. 1929. a. klv.	4,00	94	179	716
" " Daehnfeldti E. S. Ü. Jõgeva 1928. a. klv.	1,48	95	95	100
" " Daehnfeldti E. S. Ü. Sandla seemnek. 1924. a. klv.	0,74	97	281	150
Aasarebasesaba Soome E. S. Ü. Jõgeva seemnek. 1927. a. klv.	1,37	89	259	340
" " Soome E. S. Ü. Putkaste smnk. 1929. " "	4,00	90	110	440
" " Jõgeva 7 E. S. Ü. Jõgeva smnk. 1930. " "	0,74	94	205	147
Aasnurmik Jõgeva E. S. Ü. smnk. 1930. a. klv.	4,46	93	319	1424
" " Puiatu K. Mensenkampff 1929. a. klv.	1,06	89	293	300
Hiline nurmik E. S. Ü. Jõgeva seemnek. 1930. a. klv.	0,74	84	108	64
" " K. Mensenkampff	1,75	—	432	98
Punane aruhein Jõgeva võsundiline E. S. Ü. Jõgeva smnk. 1930. a. klv.	1,00	89	99	80
" " " " Kehra rgm. 1930. a. klv.	0,30	89	147	—
Ohtetu luste E. S. Ü. Jõgeva smnk. 1927. a. klv.	0,74	93	123	} 230
" " " " 1930. " "	0,74	97	222	
" " Kehra rgm. 1930. a. klv.	0,20	98	110	
" " K. K. Mensenkampff 1929. a. klv.	1,28	94	192	120
Kastehein (Jõgeva 2) E. S. Ü. Jõgeva smnk. 1930. a. klv.	0,74	99	270	188
Inglisraihein Jõgeva 14 E. S. Ü. Jõgeva smnk. 1930. a. klv.	0,74	100	747	550
Beckmannia Jõgeva E. S. Ü. Jõgeva smnk. 1930. a. klv.	0,74	94	326	225

Ex bibl. univ. Tart.

väga kõrge. Tänavuse seemnevilja-näituse andmeil, kus väljapandud tunnustatud timuti seemet kokku 10,81 ha-lt, läheb müügile 3961 kg, on timuti-seemne keskmine puhtus 99,5% ja idanevus 95%.

Kui tunnustatud timutiseemnest veel ei jätku kodumaa seemneturu rahuldamiseks, siis pärisaruheina müügitagavara täidab juba kuhjaga kodumaa tarviduse. Tunnustati üldse 25,58 ha pärisaruheina seemnepõlde, millest 19,86 ha oli Lyngby aruheina — 11,34 ha sellest Luunja seemnekasvanduses. Tunnustatud aruheina seemet läheb müügile 11433 kg, millest Eesti Seemnevilja Ühisus üksinda laseb turule 10873 kg. Keskmine aruheina seemnesaak 1931. a. kõigilt tunnustatud põldudelt 1924.—1930. a. külvideni oli 535 kg ha-lt. Suurima seemnesaagi andis 1930. a. külv Luunja seemnekasvanduses 4,65 ha suuruselt põllult 1269 kg ha-lt, mis on ühtlasi ka pärisaruheina seemnesaagi seniseks rekordiks Eestis. Rekordilise seemnesaagi kõrval saadab Luunja seemnekasvandus tänavu turule meie oludes ka fenomenalse partii pärisaruheina seemet — 7800 kg, mis on tervelt 70% tunnustatud pärisaruheina seemnest meie seemneturul. Tähelepanuväärne on ka selle suure seemnepartii külviväärtus — puhtus 99,3%, idanevus 96,8%. Pärisaruheina seemne hulgas on tänavu kohati väga palju tühje, mis sortimisel välja langevad ja selletõttu seemnesaagid mõnede seemnekasvatajate juures alla viivad. Eriti Jõgeval on selletõttu aruheina seemnesaagid tänavu madalad.

Keraheina seemet kasvatab ainult Eesti Seemnevilja Ühisus oma neljas seemnekasvanduses, kus tunnustati 9,93 ha. Et kevadiste öökülmade tagajärjel keraheina seemnesaak oli madal — keskmiselt 151 kg ha-lt, läheb keraheina seemet müügiks ainult 1400 kg. Möödunud aastast keraheina lõikusest aga jäi osa seemet müümata, mis lastakse tänavu turule. Seepärast pole vajadust keraheina seemne sisseveoks ka tänavu. Suurima saagi andis tänavu Sandla kerahein — 281 kg ha-lt, möödunud aastal Jõgeva — 585 kg ha-lt. Seemnevilja-näituse kaudu on müügil tänavu 1328 kg keraheina, mille puhtus keskmiselt 93,3%, idanevus 95,4%.

Teistest heintest tähtsama koha omab tänavu aasnurmik. Tunnustatud aasnurmiku seemnepõldudelt, kokku 5,52 hektaarilt, läheb tänavu ennenägemata suur seemnepartii — 1724 kg — meie seemneturule. 1424 kg sellest on Luunjas kasvatatud Jõgeva aasnurmik, puhtus 95%, idanevus 86% ja 300 kg Puiatu aasnurmik K. Mensenkampffilt, puhtus 96%, idan. 74%. Seemnesaak oli väga häa, keskmiselt 312 kg ha-lt. Loodetavasti alanevad ka nüüd aasnurmiku hinnad, nii et see tähtis karjamaa-hein muutub kättesaadavaks põllumeestele. Seni maksis kodumaa aasnurmik 6 kr. kg, kuid selle hinnaga võidi meie seemneturul paaril viimasel aastal läbi müüa ka ainult vaevalt 200 kg.

Punast aruheina, mis meil varemalt aasnurmiku puudumist aitas asendada, on aga tänavu müügil kõigest 80 kg. Hilist nurmikut 162 kg, ohtetu lustet 350 kg ja aasarebasesaba 927 kg. Aasarebasesaba läheb kõik müügile seemnevilja-näituse kaudu, keskm. puht. 87%, idanevus 92%.

Kaun- ja söödajuurviljad.

	Põllu suurus ha	Põllu hind punkt.	Seemne saak kg ha	Seemet müügiks kg
Concordia hernes E. S. Ü. Luunja smnk.	1,1	97	1329	1200
Concordia " E. S. Ü. Putkaste smnk.	0,6	94	2307	2000
Concordia " J. Stahl, Ilmatsalu	0,5	90	1700	—
Soolo hernes E. S. Ü. Luunja smnk.	1,1	98	2187	2000
Soolo " E. Laur, Võnnu	1,5	87	1800	1000
Soolo " kaeraga V. Antsla rgm	4,8	93	—	—
Soolo " " Arkna põllutk.	5,5	89	—	1000
Soolo " " Sõmerpalu rgm	2,2	91	—	400
Soolo " " J. Ruuben, Hageri	0,8	90	—	—
Soolo " " Riigi Põllutöökatsej.	0,2	98	—	—
Pelusk " " Sõmerpalu rgm	12,0	93	—	—
Põlduba K. Müllerhof, Rakke	0,5	92	2100	500
Östersundom naeris E. S. Ü. Putkaste smnk	3,0	88	150	450
Östersundom " E. S. Ü. Sandla "	2,0	92	202	380
Östersundom " E. S. Ü. Jõgeva "	1,0	87	171	164
Östersundom " Huuksi rgm	0,3	90	—	—
Eckendorffi koll. peet E. S. Ü. Luunja smnk.	5,7	99	1395	5100
Eckendorffi koll. " E. S. Ü. Putkaste "	2,8	96	1075	3000
Eckendorffi koll. " E. S. Ü. Sandla "	1,6	88	838	1300
Champion porgand E. S. Ü. Sandla smnk.	1,8	90	—	—
Champion " E. S. Ü. Putkaste "	0,8	97	150	100

Esimest korda ilmuvad tänavu müügile Jõgeva seemnekasvandusest Jõgeva inglise raihein, kastehein (*Agrostis intermedia*) ja beckmannia, mis on võetud ka Põllumehe taskukalendris J. Metsa poolt soovitatud segudesse. Suurima seemnesaagi neist andis inglise raihein 747 kg ha-lt ja müügiks on teda 550 kg. Kasteheina on müügiks 188 kg, beckmanniat 225 kg. Nii kasteheina kui ka hilise nurmiku idanevus on tänavu madal, teistel seemnetel rahuldav kuni hää.

Vähema tähtsuse omavad punase ja rootsi ristiku tunnustatud seemnepartiid meie seemneturul, sest võrreldes turu mahutavusega, on seemnete müügi- kvantumid väikesed — punasel ristikul 1480 kg, rootsi ristikul 1542 kg. Tunnustatud oli punast ristikut 17,2 ha 8 majapidamises ja rootsiristikut 12 ha 5 seemnekasvataja juures. Neil andmeil olid ristiku seemnesaagid tänavu väga kõikuvad — 80—400 kg ha-lt. Punase ristiku keskmine seemnesaak oli 7 seemnekasvataja juures 11,6 ha kohta 257 kg ha-lt ja rootsi ristiku seemnesaak kõigilt tunnustatud seemnepõldudelt keskmiselt 165 kg ha-lt.

Kaun- ja söödajuurviljad.

Kaunviljadest tänavu tunnustati Concordia hernest puhaskülvis 2,2 ha keskmise saagiga 1680 kg ha-lt ja seemne müügitagavaraga 3200 kg. Soolo hernest puhaskülvis 2,6 ha keskmise saagiga 1964 kg ha-lt ja kaera segaviljana 13,5 ha. Seemet müügiks 4400 kg. Kuiva suve tõttu olid Soolo herne saagid madalad, eriti kaera segaviljades, kus Soolo kuiva tõttu kaerale alla jäi. Sel põhjusel pole Soolo hernes paaril viimasel aastal enam rahuldanud seemnekasvatajaid.

Söödajuurviljadest tunnustati naeri-, peedi- ja porgandi-seemnepõlde kokku 19 ha, sellest 18,7 ha E. S. Ü. Luunja, Jõgeva, Sandla ja Putkaste seemnekasvandustes. Juba kauemat aega on E. S. Ü. päämiselt üksinda visaks söödajuurvilja seemnekasvatajaks. Ka tänavu müügitulev tunnustatud söödajuurvilja seeme — 10494 kg — on kasvatatud kõik E. S. Ü. seemnekasvandustes. Söödapeedi seemnekasvatuseks oli 1931. a. ilmastik soodus, selletõttu andis Eckendorffi peet Luunja, Sandla ja Putkaste seemnekasvandustes kokku 10,1 ha-lt keskm. 1218 kg ha kohta, 1930. a. samades seemnekasvandustes 9,93 ha-lt 1270 kg ha kohta. Tähelepanu äratav on Eckendorffi kollase peedi kodumaalise päritoluga suur seemnepartii — 9400 kg müügiks, mille tõttu tänavu pole vajadust sööda-peedi seemne sisseveoks. Eckendorffi peedi seemet läheb näituse kaudu müügiks 8100 kg, mille keskmine puhtus 92%, idanevus 80%. Östersundomi naeri seemnesaak osutus väikeseks kuiva suve tõttu — 6 ha-lt keskm. 171 kg ha kohta, eelmisel aastal 3,18 ha-lt 462 kg ha kohta. Tunnustatud seemet on müügiks 994 kg. Naeri seemne tagavara müüakse kõik seemnevilja-näituse kaudu, selle keskm. puht. 97%, idanevus 98%.
